

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ

ਐਸ.ਐਸ.ਦੁਲਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ ਪੰਡਿਤ ਜੇ.ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਲੱਛਮੀ ਨਰਾਇਣ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪੰਜਾਬ, ਅਤੇ ਹੋਰ, ਜਵਾਬਦੇਹ

1963 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 715

ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ (1953 ਦਾ ਐਕਟ) - ਸੈਕਸ਼ਨ 18 - ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਆਪਣੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ - ਕੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ- ਧਾਰਾ 10-ਏ (ਬੀ) - ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ- ਕੀ ਕੱਢੇ ਗਏ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਅਨੁਕੂਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ।

ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ, - ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ, 1953 ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (i) ਅਤੇ (ii) ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹਨ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਉਸਦੇ ਰਾਖਵੇਂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ (iii) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਨੇ ਧਾਰਾ (1) ਅਤੇ (ii) ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇਣ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਹੈ। ਧਾਰਾ (i) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਲਈ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਸਭ ਕੁਝ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਹੇਠਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਸੈਕਸ਼ਨ 18 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ, - ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਖੇਤਰ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਰਹੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਸਮੇਤ, ਕਿਸੇ ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਕੂਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10-ਏ (ਏ) ਅਧੀਨ ਮੁੜ ਵਸਾਉਣਾ ਚਾਹ ਸਕਦੀ ਹੈ

ਅਤੇ ਇਸ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾ ਜਾਂ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਖੁਦ ਹੈ। ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਜ਼ਿੰਮੇਦਾਰ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸੀਮਤ ਮਾਲਕ ਹੋਵੇਗਾ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 24 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1963 ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਜਲੰਧਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ, ਮਿਤੀ 14 ਦਸੰਬਰ, 1962 ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਰਿੱਟ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਿੱਟ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਐਨ.ਐਲ. ਚੀਂਗਰਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਐਮ.ਆਰ.ਸ਼ਰਮਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਅਤੇ ਐਸ.ਐਮ. ਸੀਕਰੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਐਚ.ਐਲ. ਸਰੀਨ ਅਤੇ ਕੇ.ਕੇ. ਕੁਕਰੀਆ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਆਰਡਰ

ਪੰਡਿਤ, ਜੇ. ਇਹ ਹੁਕਮ ਤਿੰਨ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ (ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 715, 716 ਅਤੇ 1138 ਆਫ਼ 1963) ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ 24 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1963 ਦੇ ਉਸੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਮਾਲ, ਪੰਜਾਬ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਧਰਮ ਪਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਹਨ, ਨੇ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਪਹਿਲਾ ਦਰਜਾ, ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ, 1953 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਵਿਵਾਦ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦੋ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਏ:-

- (1) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18(1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਿਰਫ ਅਜਿਹਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਹੀ ਆਪਣੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਛੇ ਸਾਲ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।
- (2) ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 19-ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਜਿਸ ਕੋਲ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਜ਼ਾਜ਼ਤ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਹੈ, ਆਪਣੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਜ਼ਾਜ਼ਤ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਵੰਡ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ।

ਇਤਰਾਜ਼ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸਹਾਇਕ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਉਵਰ-ਹੋਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਤਰਾਜ਼ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੇ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ, ਉਹ ਕੋਈ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਸਕਦੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਛੱਡ ਦੇਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸਨੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ।

ਜਦੋਂ ਮਾਮਲਾ ਕੁਲੈਕਟਰ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਛੇ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਮਕਾਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਵਧੀਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਕੀਤੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਸੋਧ ਲਈ ਗਏ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18(1)(i) ਦੇ ਤਹਿਤ ਖਰੀਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ 15-4-1953 ਨੂੰ ਮੌਜੂਦ ਸਨ, ਯਾਨੀ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਆਪਣੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ, ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ, ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਇਹਨਾਂ ਖੇਜਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਅਤੇ ਵਧੀਕ

ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਨਵੇਂ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਫਸਟ ਗ੍ਰੇਡ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਦੋ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਅਰਥਾਤ, ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 715 ਆਫ਼ 1963 (ਲੱਛਮੀ ਨਰਾਇਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ) ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 716 ਆਫ਼ 1963 (ਬਹਾਦਰ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ), ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ, ਇਹ 1963 ਦਾ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 1138 ਹੈ (ਬੁੱਧ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ)।

ਮਕਾਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਦਿਅਕ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਖੋਜ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਆਪਣੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰਹੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਗਲਤ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸਨ ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦਾ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਨਿਰੰਤਰ ਕਬਜ਼ਾ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਨਵੇਂ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਉਸੇ ਨੂੰ ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿਦਵਾਨ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 2(5-ਏ), 9(1)(1), 9-ਏ, 10-ਏ, 18, 19-ਸੀ ਅਤੇ 19-ਐਫ। ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 9(1)(i) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੱਢੇ ਗਏ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਧਾਰਾ 10-ਏ (ਬੀ) ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਕਿਰਾਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤਹਿਤ ਸਿਰਫ ਉਹੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਿਤੀ, ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ

ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਕਿਰਾਏ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ:--

"ਸੈਕਸ਼ਨ 18(1) ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰ-

- (i) ਜਿਸ ਨੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਾਂ
- (ii) ਜਿਸਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸਦੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ 'ਤੇ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸਦੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਬੇਦਖਲੀ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਛੇ ਸਾਲ ਜਾਂ ਵੱਧ ਹੈ,
- (iii) ਜਿਸ ਨੂੰ 14 ਅਗਸਤ, 1947 ਦੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸਦੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਜੇ ਉਸਦੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਛੇ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।,

ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਧਾਰਾ (i) ਜਾਂ ਧਾਰਾ (ii) ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਧਾਰਾ (iii) ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ।

* * *
* * *

ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਸਧਾਰਨ ਪੜ੍ਹਨਾ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਜੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਧਾਰਾ (i) ਅਤੇ (ii) ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹਨ, ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਉਸਦੇ ਰਾਖਵੇਂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ (iii) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ

ਨੇ ਧਾਰਾ (i) ਅਤੇ (ii) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇਣ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ (i) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਆਪਣੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸਨ। . ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਾ ਕਹੋ ਕਿ ਉਹ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ। ਸਾਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ (i) ਵਿੱਚ "ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ 'ਤੇ" ਸ਼ਬਦ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ, ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਧਾਰਾ 'ਤੇ ਵਿਦਵਤਾ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਅਰਥ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਆਪਣੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਭਾਗ. ਇਸ ਲਈ, ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਿੰਮੇਦਾਰਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਸਲਾਹਕਾਰ ਸਾਨੂੰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10-ਏ (ਬੀ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿੰਮੇਦਾਰਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦੂਜੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਰਪਲੱਸ ਐਲਾਨਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਖੇਤਰ ਐਕਟ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਰਹੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 18. ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਕੂਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10-(ਏ)(ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁੜ ਵਸਾਉਣਾ ਚਾਹ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾ ਜਾਂ ਤਬਾਦਲਾਕਰਤਾ ਖੁਦ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸੀਮਤ ਮਾਲਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਮਕਾਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਵਾਧੂ ਰਕਬਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਖੋਜ ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਦਰਖਾਸਤ ਦੇਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਕਬਜ਼ਾ ਸਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਸ ਲਈ, ਮਕਾਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ (1963 ਦੇ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 715 ਅਤੇ 716) ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਖਰਚਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਖੋਜਾਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 (1) (i) ਦੇ ਤਹਿਤ ਖਰੀਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਉਹ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਐਕਟ, ਭਾਵ, 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇੱਕ ਕਿਰਾਏਦਾਰ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਆਪਣੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਏ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਰਿਮਾਂਡ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਫਸਟ ਗ੍ਰੇਡ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ, ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਰਥਾਤ, ਕੀ ਇਹ ਕਿਰਾਏਦਾਰ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਨੂੰ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ, ਦੂਸਰਾ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ, ਕੀ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਫੈਸਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਉਪਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ, ਇਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਰਾਏ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਰਿੱਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਮੂਰਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਸੁਣਾਏਗੀ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਠੋਸ ਕੇਸ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਆਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਖਲ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਹਨਾਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (1963 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 1138) ਨੂੰ ਵੀ ਖਰਜਿਆਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਐਸ.ਐਸ. ਦੁਲਟ, ਜੇ.-ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ : ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼

ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਰਤੇਜ ਸਿੰਘ, ਟਰਾਂਸਲੇਟਰ